

De tuin der temperamenten

Het goede gebruik van planten

De tuin bekroont het ontdekkingsparcours, gewijd aan de middeleeuwse gastronomie. In twaalf vierkanten van buxus zijn 150 middeleeuwse plantensoorten verzameld, gerangschikt naar hun gebruik in de keuken (aromatisch, wortels, enz.), medicinaal (tegengif, wondermiddel, vrouwenmiddel, enz.) en huishoudelijk (kleurstof, textiel enz.). Alle keukenplanten werden beschouwd als medicinale planten. Volgens de “temperamentenleer”, door Galiëni en Hippocrates* in de Oudheid al verkondigd, was een evenwichtige voeding de manier om in goede gezondheid te blijven.

Keuken en gezondheid

Vroeger was men van mening dat er vier hoofd temperamenten bestonden (woede, bloed, flegma en melancholie), afgeleid van de vier elementen en de vier lichaamssappen (gal, bloed, slijm en zwarte gal). Galiëni was van mening dat de oorzaak van een ziekte lag in een teveel aan een bepaald lichaamssap, wat het evenwicht verstoortte. Dit evenwicht moest worden hersteld om gezond te worden. Een overvloed aan slijm (bijv. verkoudheid) werd behandeld met veel warme en droge voeding (kruiden, gebraden vlees enz.) Aan de hand van etiketten kunt u de planten herkennen, die goed zijn voor een cholericus (opvliegend) temperament (rood), sanguinisch (geel), melancholiek (paars) en flegmatisch (blauw).

* Uitleg op de achterzijde van dit document.

Woordenlijst

Binnentrap: trap die zich binnen een gebouw bevindt.

Buitenwerkse trap: trap die zich buiten tegen een gebouw bevindt.

Hippocrates: Griekse arts (geboren rond 460 voor J.C., gestorven rond 377 voor J.C.), beschouwd als één van de grondleggers van de geneeskunde, evenals Galien, ook Griek (131-201 na J.C.).

Latei: horizontaal gedeelte dat dient ter ondersteuning van de muur boven een opening, deur enz.

Spitsboog: nerf ter ondersteuning en versteviging van een gewelf.

Stopstenen: vaste delen die een opening onderverdelen.

Uitsteeksels: uitstekende delen op een horizontale muur.

Praktische informatie

Gemiddelde tijd voor het bezoek: 1u30

Bepaalde rondleidingen met uitleg.

Aangepaste rondleidingen voor minder validen.

Het Centre des monuments nationaux geeft een collectie gidsen uit over de Franse monumenten, die in diverse talen vertaald zijn. De Éditions du patrimoine worden in de boekhandel verkocht.

Centre des monuments nationaux
Château de Châteaudun
28200 Châteaudun
tél. 02 37 94 02 90
fax 02 37 94 02 94

www.monuments-nationaux.fr

kasteel van Châteaudun

Een kasteel in de streek van de Dun

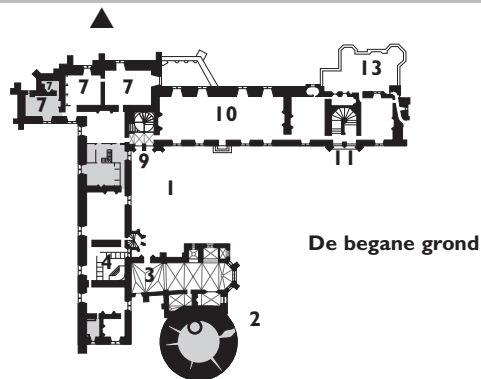
De “bastaard van Orléans”

Kort na de invasie van de Noormannen in 910 laat Thibaut de Bedrieger, graaf van Blois, een fort bouwen in Châteaudun. In de XIIde eeuw voegt zijn nazaat er een indrukwekkende vestingstoren aan toe. In 1391 worden de graafschappen Blois en Dunois aangekocht door Lodewijk van Orleans, broer van de Franse koning Karel VI. Zijn zoon schenkt deze in 1439 aan zijn halfbroer Jan, de “bastaard van Orleans” genoemd of “Dunois”, een wapenbroeder van Jeanne d'Arc. In 1452 past hij het kasteel aan door er een heilige kapel aan toe te voegen. Deze werkzaamheden worden voortgezet door zijn nazaten, de hertogen van Longueville.

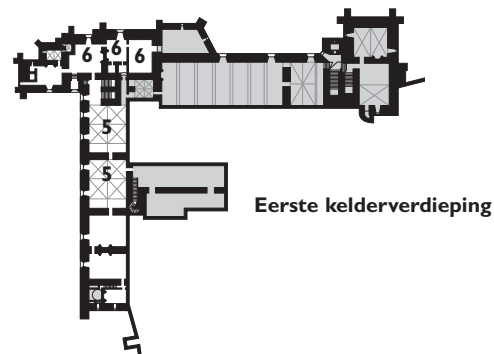

Mishandeld door de geschiedenis

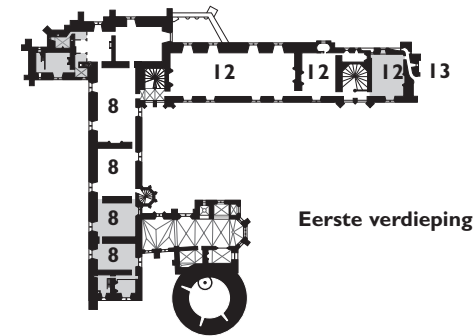
De familie van Longueville sterft in 1694 uit en het kasteel komt in bezit van de hertogen van Luynes. Het wordt verlaten en herbergt in 1723 de slachtoffers van een brand die de stad heeft verwoest. De kapel van het beschadigde gebouw wordt in de Revolutie geplunderd en het woonverblijf verandert in een kazerne. De Pruisen gaan in 1870 eveneens niet zachtzinnig met het gebouw om. In 1938 wordt het door de staat gekocht en gerestaureerd door de architect Jean Trouvelot.

De begane grond

Eerste kelderverdieping

Eerste verdieping

Vier eeuwen architectuur

Het kasteel van Châteaudun is gebouwd op een strategische rotspunt, op een ideale verdedigingsplaats tussen de streken Beauce en de Perche.

- 1 Het voorplein** heeft drie wenteltrappen, die goed de bouwkundige ontwikkeling weergeven naarmate de Renaissance nadert. De eerste dateert uit 1460 en is gebouwd in een meerhoekige buitenwerkse toren*, naar Frans voorbeeld. De twee andere zijn binnentrappen* en te herkennen aan hun loggia voorgevels. De eerste bevindt zich bij de Dunois vleugel en dateert uit 1470. Het is een meesterwerk van flamboyante gotiek. De tweede trap, begin XVIde eeuw, is aan het andere uiteinde van de vleugel te vinden. Deze is eveneens gotisch maar heeft Italiaanse versieringen aan de binnenzijde.
- 2 De ronde vestingtoren** is kenmerkend voor de militaire architectuur uit de XIIde eeuw: 31 meter hoog en drie verdiepingen. Oorspronkelijk ging men de toren binnen via een deur die zich op 10 meter hoogte bevond en nu toegang geeft tot de zolder van de kapel. Deze kan worden bezocht tijdens een rondleiding met gids.
- 3 De kapel** is gebouwd tussen 1451 en 1493 en werd een heilige kapel bij beslissing van de paus in 1468. De lage kapel bestaat uit een koor met grote openingen met zuiltjes en een gewelf met driekwart kruisbogen*. De openingen zijn versierd met flamboyante stopstenen*. De heilige kapel herbergde tot de Revolutie een relikwie van het lijdensverhaal

van Christus: een stuk hout van het kruis, dat Dunois ontving van Karel VII. Van de rijke versieringen zijn slechts vijftien beelden over uit de XVde eeuw, uit de ateliers van de Loire, die de favoriete heiligen voorstellen van Dunois en zijn familie. Een muurschildering uit 1468 stelt het Laatste Oordeel voor.

De Dunois vleugel

Deze vleugel is tussen 1459 en 1468 gebouwd en telt vijf verdiepingen, waarmee het reliëf van de grond wordt opgevangen.

- 4 De rechtszaal** is een zeldzaam voorbeeld uit het Ancien régime met intacte versieringen uit de XVIIde eeuw. In 1793 diende de zaal als revolutionaire rechtbank.
- 5 De middeleeuwse keukens**, op de kelderverdieping zijn bijzonder goed bewaard gebleven. Hun kruisbogen steunen op twee grote schouwen.
- 6 De gevangenis**, op dezelfde verdieping heeft meerdere cellen.
- 7 Het noordelijke woonverblijf**, op de begane grond, bestaat uit meerdere ruimtes waarvan één versierd met de lelie en de gekroonde L, als aandelen aan de bezoeken van Lodewijk XIV in 1682 en 1685. De zaal met lambrisering ernaast werd door de laatste eigenaars, de hertogen van Luynes, gebruikt als eetzaal.
- 8 Het woonverblijf van Jan Dunois** ligt op de eerste verdieping.

- 9 De grote gotische trap** doet denken aan de beroemde “wenteltrap” die in het Louvre is gebouwd door Karel V. De raampjes bovenaan de trap zijn versierd met lelies omdat de huidige eigenaar van het kasteel een nazaat is van Karel V.

De Longueville vleugel

De Longueville vleugel wordt vanaf 1510 gebouwd door François II van Longueville, kleinzoon van Dunois. Tussen de drukke versieringen op de voorgevel vinden we “antieke” elementen, voorlopers van de Renaissance, in het bijzonder op de kroonlijsten.

- 10 De grote lage zaal** van 300 m² heeft twee schouwen, waarvan er één wordt gedomineerd door een hert in een positie die "op de rustplaats" wordt genoemd.
- 11 De grote Renaissance trap** is aan de binnenzijde voorzien van Italiaanse motieven op de lateien van de deuren, de kapitelen en de onderzijden.
- 12 In de appartementen van Catherine van Alençon**, op de eerste verdieping, zijn een aantal wandtapijten te zien die het leven van Mozes uitbeelden.

Het terras

- 13 Het terras.** Op de plaats van het huidige terras bevonden zich een slaapkamer, een kapel en een kantoor, die allemaal in de XVIIIde eeuw zijn ingestort.

* Uitleg op de achterzijde van dit document.